

حسن شهرت اعضای هیئت مدیره و تقاضای حسابرس با کیفیت (شواهدی از شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران)

محمد محمودی

استادیار حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
Mahmoodi_1978@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۷/۰۵/۲۴ تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۸/۰۷

چکیده

اصولا مدیران دارای شهرت و شناخته شده بدنبال بهتر نمودن کارنامه عملیاتی خود و عملکرد مناسب می باشند و به منظور افزایش اعتماد و اعتبار بخشی بیشتر در بازار جهت انتخاب حسابرس با کیفیت تلاش بیشتری خواهند نمود، بطوریکه در جهت افزایش اعتبار نسبت به عملکرد خود به نوعی سهامداران را نسبت به انتخاب مناسب، جدای از صرفا وجود ارتباطات ترغیب می نمایند. بر این اساس، در پژوهش حاضر به بررسی تأثیر حسن شهرت اعضای هیئت مدیره بر انتخاب حسابرس با کیفیت (شواهدی از شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران) می پردازیم. بدین منظور از جامعه آماری این پژوهش که شامل تمامی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ می باشد، از طریق روش غربالگری تعداد ۱۲۱ شرکت به عنوان نمونه آماری، انتخاب گردید. گفتنی است با طراحی مدلهای رگرسیونی چند متغیره به آزمون فرضیه های تدوین شده پرداخته شد. نتایج بررسیها نشان داد که حسن شهرت اعضای هیئت مدیره ی شرکتهای نمونه با انتخاب حسابرسان با کیفیت در سه حوزه تخصص حسابرس در صنعت، اندازه حسابرس و رتبه حسابرس (اعلام شده توسط جامعه حسابداران رسمی)، رابطه مثبت و معناداری دارد.

واژه های کلیدی: شهرت هیئت مدیره، انتخاب حسابرس، کیفیت حسابرسی.

۱- مقدمه

هیئت استانداردهای بین‌المللی حسابرسی و اطمینان بخشی (IAASB)، چارچوبی را برای کیفیت حسابرسی در نظر گرفته که فرایندهای ورودی و عوامل خروجی‌ای که باعث بهبود کیفیت حسابرسی در شرکت حسابرسی و سطوح بین‌المللی برای حسابرسی صورتهای مالی می‌شوند، را توصیف می‌نماید. این چارچوب همچنین اهمیت تعاملات مناسب میان ذینفعان و اهمیت عوامل زمینه‌ای مختلف را نشان می‌دهد. IAASB اذعان می‌نماید که اصطلاح کیفیت حسابرسی به کرات در بین ذینفعان در رابطه با ارتباط آنها با تنظیم‌کنندگان، استانداردهاگذاران، مؤسسات حسابرسی و دیگران، به کار برده شده است.

مطالعات تجربی حسابداری نشان داده است که ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی نظیر نظام‌های حقوقی و قضائی، قوانین تجاری و مالیاتی، ماهیت و نوع روابط تعریف شده در اقتصاد، عرف، فرهنگ و نظام سیاسی در کنار فشارهای بازار سرمایه بر رفتار مدیران، حسابرسان، سرمایه‌گذاران، تدوین‌کنندگان قوانین و مقررات و دیگر افراد مشارکت‌کننده در بازار اثر گذار است و در نتیجه گزارشگری مالی را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. از سویی دیگر، در کشورهای در حال توسعه که سیستم‌های اقتصادی آنها غالباً مبتنی بر روابط است، یکی از عوامل اساسی که نسبت به عوامل دیگر بر انگیزه‌های مدیریت در گزارشگری مالی تأثیر می‌گذارد عامل سیاسی بودن مدیران و مالکان شرکتها بدلیل بدنه اقتصادی و دولتی بودن شرکتها می‌باشد، لذا صنایع بزرگ تأثیرگذار بر اقتصاد و نیز نظام اقتصادی حاکم بر کشور، مبتنی بر اقتصاد دولتی است (نیکومرام و همکاران، ۱۳۹۲).

در کشورهای در حال توسعه نیز به دلیل اینکه عمدتاً بدنه اقتصاد، دولتی می‌باشد لذا اغلب شرکتها دولتی هستند و مدیران آنها نیز توسط دولت منصوب می‌شوند، در نتیجه تضاد منافع میان مدیر و مالک مشاهده نمی‌شود. در چنین نظامهایی چنانچه مدیر و سهامدار عمده جهت تصمیم‌گیری نیاز به دسترسی مناسب اطلاعات داشته باشند، به اطلاعات حسابداری، حسابرسی و کیفیت آن توجهی ندارند، چرا که تضاد منافع در حداقل خود می‌باشد و نقش اعتبار بخشی کارایی چندانی ندارد. از طرفی مدیران با این پیش فرض به دنبال حسابرسی هستند تا درباره عملکرد آنها اظهارنظر مطلوب ارائه نمایند. بنابراین می‌توان استنباط نمود که صورتهای مالی و گزارشهای حسابرسی صرفاً پیرو الزامات قانونی صادر می‌گردند. از طرفی در چنین نظام اقتصادی انتخاب مدیران با تجربه و دانش بالا که سوابق عملی و مناسب

و به عبارتی دارای حسن شهرت از نظر عموم جامعه و دولت می‌باشند، می‌تواند منجر به بهبود عملکرد و در نهایت تأمین منافع عموم گردد. مدیران با حسن شهرت و شناخته شده اصولاً بدنبال بهتر نمودن کارنامه عملیاتی خود و عملکرد مناسب می‌باشند. به منظور افزایش اعتماد و اعتبار بخشی در انتخاب حسابرسان با کیفیت تلاش بیشتری خواهند نمود، بطوریکه در جهت افزایش اعتبار نسبت به عملکرد خو به نوعی سهامداران را نسبت به انتخاب مناسب، جدای از صرفاً وجود ارتباطات ترغیب می‌نمایند.

هدف اصلی این پژوهش شناسایی تأثیر حسن شهرت اعضای هیئت‌مدیره شرکت بر انتخاب حسابرسان باکیفیت است. نتایج این پژوهش می‌تواند موجب بسط مبانی نظری پژوهش‌های گذشته در ارتباط با روابط مدیریت و انتخاب حسابرسان با کیفیت باشد. این موضوع می‌تواند به‌عنوان یک دستاورد علمی، اطلاعات سودمندی را در اختیار حرفه حسابرسی قرار دهد. همچنین نتایج پژوهش می‌تواند ایده‌های جدیدی برای انجام پژوهش‌های جدید در حوزه حسابرسی پیشنهاد نماید.

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

بروکس ۲ (۲۰۱۶) در مطالعه‌ای تحت عنوان "روابط سیاسی و تقاضا برای حسابرسان متخصص در صنعت"، استدلال نمود که شرکت‌های دارای روابط سیاسی، در راستای کمینه‌سازی هزینه‌های نمایندگی مربوط به روابط سیاسی، تقاضای بیشتری برای استفاده از حسابرسان متخصص در صنعت خواهند داشت. وی با بررسی شرکت‌های فعال در بازار سرمایه ایالات متحده آمریکا در راستای استدلال پیش‌گفته، ارتباطی مستقیم بین روابط سیاسی و انتخاب حسابرسان متخصص صنعت یافت.

ولنامپی و همکاران ۳ (۲۰۱۴)، به بررسی تأثیر ساختار رهبری هیئت‌مدیره و کمیته حسابرسی بر کیفیت حسابرسی پرداختند. نتایج تحقیقات آنان حاکی از آن است که درحالی که ساختار رهبری هیئت‌مدیره و کمیته حسابرسی رابطه مثبت و معناداری با کیفیت حسابرسی دارد، بین اندازه مدیران اجرایی و مدیران مستقل اجرایی با کیفیت حسابرسی رابطه معناداری وجود ندارد.

چوکووندو ۴ و اوگوچوکوو ۵ (۲۰۱۴)، به بررسی ارتباط بین اثربخشی اعضای هیئت‌مدیره شرکت و کیفیت حسابرسی در نیجریه پرداختند. آنها فاکتورهای تعداد جلسات هیئت‌مدیره، نسبت مدیران اجرایی به اعضای هیئت‌مدیره و اندازه هیئت‌مدیره و درصد مالکیت اعضای هیئت‌مدیره در سهام

وکیلی‌فرد و همکاران (۱۳۹۳) در مطالعه‌ای تحت عنوان "کیفیت سود و انتخاب حسابرس (مورد مطالعه: شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران)"، به این نتیجه رسیدند که بین کیفیت سود شرکتهای حسابرسی شده به وسیله مؤسسه‌های کوچک حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران و شرکتهای حسابرسی شده به‌وسیله مؤسسه‌های بزرگ حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران، اختلاف معناداری وجود دارد. بنابراین، می‌توان چنین بیان کرد کوچکی و بزرگی مؤسسه‌های حسابرسی می‌تواند بر میزان کیفیت سود شرکتها تأثیرگذار باشد.

باغبانی و همکاران (۱۳۹۲) در مطالعه‌ای تحت عنوان "تأثیر حاکمیت شرکتی بر انتخاب حسابرس در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، به بررسی تأثیر مکانیزمهای حاکمیت شرکتی بر انتخاب حسابرس با کیفیت پرداختند. نتایج آزمون فرضیه‌های تحقیق نشان داد که بین متغیرهای مالکیت سهامداران نهادی، تعداد اعضای هیئت مدیره و تعداد اعضای غیرموظف هیئت مدیره رابطه منفی و معناداری با انتخاب حسابرس با کیفیت وجود دارد و بین سهامداران کنترلی با انتخاب حسابرس با کیفیت، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

بنی‌مهد و جعفری معافی (۱۳۹۲) در مطالعه‌ای تحت عنوان "کیفیت اقلام تعهدی و انتخاب حسابرس"، به بررسی رابطه بین کیفیت اقلام تعهدی و انتخاب حسابرس در سطح شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج بررسی‌های آن نشان داد که اندازه صاحبکار، تغییر مدیریت و کیفیت اقلام تعهدی بر انتخاب موسسات بزرگ حسابرسی به‌عنوان حسابرس، موثر است. این در حالی است که خصوصی‌سازی حرفه حسابرسی و وجود رقابت در این حرفه، موجب افزایش تغییر حسابرس در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌گردد.

خواجه‌وی و زارع (۱۳۹۱)، در تحقیقات خود در زمینه رابطه‌ی سازوکارهای راهبری شرکتی و انتخاب حسابرس در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران دریافته‌اند که بین سازوکارهای راهبری شرکتی و انتخاب حسابرس رابطه معنادار ضعیفی وجود دارد. آنها به این نتیجه رسیدند که عوامل مؤثر دیگری در انتخاب حسابرس تأثیرگذار است.

۳- فرضیه‌های پژوهش

مبانی نظری این پژوهش بر اساس فرضیه تأثیر حسن شهرت اعضای هیئت‌مدیره بر سه فاکتور مؤثر در کیفیت

شرکت را به عنوان عوامل اثربخشی اعضای هیئت‌مدیره در نظر گرفتند. یافته‌های این پژوهش طی جمع‌آوری تعداد ۵۲ پرسشنامه از بین حسابداران خبره، حاکی از آن است که میزان اثربخشی اعضای هیئت‌مدیره با کیفیت حسابرسی ارتباط مثبتی دارد.

فولادی ۶ و عبدالشکور ۷ (۲۰۱۲) طی پژوهشی به بررسی فاکتور تأثیر ویژگیهای هیئت‌مدیره و کیفیت حسابرس بر عملکرد شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار مالزی پرداختند. بررسی آنان حاکی از آن بود که کیفیت حسابرسی با عملکرد شرکت که با بازده دارایی و معیار توبین اندازه‌گیری شده است، رابطه مثبت و معناداری دارد علاوه بر آنان در طی پژوهش خود دریافته‌اند استقلال هیئت‌مدیره و دوگانگی وظیفه مدیرعامل به ترتیب رابطه مثبت و منفی با معیار توبین دارد و همچنین دریافته‌اند که ارتباط معناداری بین شخصیت‌های هیئت‌مدیره و بازده دارایی وجود ندارد.

نورالحق و همکاران ۸ (۲۰۱۲) رابطه بین قدرت اقتصادی دولت و انتخاب حسابرس را در ۴۶ کشور مورد بررسی قرار دادند. آنها نشان دادند که هر چه کیفیت دولت از نظر سیاسی و اقتصادی قوی باشد در آن صورت احتمال انتخاب ۴ مؤسسه بزرگ حسابرسی بیشتر است. آنها هم چنین تایید نمودند در کشورهای قدرتمند اقتصادی که استاندارد‌های گزارشگری مالی بین‌المللی را پذیرفته‌اند، انتخاب ۴ مؤسسه بزرگ حسابرسی بیشتر است. نتایج پژوهش آن‌ها تایید نمود که هر چه دولت یک کشور قوی تر باشد، تقاضا برای خدمات حسابرسی با کیفیت تر بیشتر است.

هانوکوباتنهولا (۲۰۰۸) ارتباط خصوصیات هیئت‌مدیره و عملکرد شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار نیوزیلند را با استفاده از اطلاعات ۲۰۷ شرکت طی سالهای ۲۰۰۴ تا ۲۰۰۷ که اطلاعات مالی‌شان در دسترس بود، بررسی کرد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که از بین خصوصیات مختلف هیئت مدیره، تنها نرخ بازده دارایی‌ها و نسبت مالکانه رابطه‌ی مثبت و معنادار با عملکرد شرکت داشته و همچنین تعداد اعضای هیئت‌مدیره رابطه‌ی منفی و معنادار با عملکرد شرکت نیز دارد. همچنین افراد با مدرک تحصیلی دکتری تخصصی در این پژوهش ارتباط معناداری بین این متغیر و عملکرد شرکت یافت نشد.

نمازی و سعیدی (۱۳۹۳)، طی پژوهشی با عنوان رابطه میان ویژگیهای هیئت‌مدیره و انتخاب حسابرس با استفاده از ۷۷ مؤسسه حسابرسی به عنوان نمونه، به این نتیجه رسیدند که انتخاب حسابرس با ویژگی مدرک تحصیلی اعضای هیئت‌مدیره رابطه مثبت و معناداری دارد.

۳-۲- تخصص حسابرِس در صنعت

پیشرفت فناوری و ورود روزافزون آن به واحدهای تجاری، مؤسسات حسابرسی را برآن می‌دارد تا برای حضور در عرصه و عدم از دست دادن سهم بازار، کارکنان خود را مطابق با الزامات فناوری روز در صنایع خاص آموزش دهند. تحقیقات گویای این امر است که حسابرسان متخصص در صنعت، خدمات حسابرسی با کیفیت تری ارائه خواهند داد. کند ۱۰در سال ۲۰۰۸ در مطالعات خود تخصص حسابرِس در صنعت را شامل خلق ایده‌های سازنده جهت کمک (خلق ارزش افزوده) به صاحبکاران، همچنین فراهم نمودن دیدگاه‌ها و یا روشهای تازه برای برخی از موضوعاتی که صاحبکاران در صنایع مربوط به خود با آن مواجه‌اند، می‌داند (آقایی و ناظمی اردکانی، ۱۳۹۱). با نگاهی به شاخص تخصص حسابرِس در صنعت فرضیه اول را به شرح زیر در نظر گرفته شد:

- شهرت اعضای هیئت مدیره شرکت موجب انتخاب حسابرسان متخصص در صنعت می‌گردد.

۳-۳- اندازه مؤسسه حسابرسی

از دیدگاه حسابرسان، اندازه‌ی مؤسسه‌ی حسابرسی یکی از ویژگی‌هایی است که بر کیفیت حسابرسی اثر دارد. دی‌آنجلو، ۱۹۸۱ معتقد است که مؤسسات حسابرسی بزرگتر، خدمات حسابرسی با کیفیت بالاتر ارائه می‌کنند، زیرا علاقه‌مند هستند که شهرت بهتری در بازار کار به دست آورند و به این دلیل که تعداد مشتریان آنان زیاد است، نگران از دست دادن مشتریان خود نیستند. تصور بر این است که چنین مؤسساتی به دلیل دسترسی به منابع و امکانات بیشتر برای آموزش حسابرسان خود و انجام آزمونهای مختلف، خدمات حسابرسی را با کیفیت بالاتری ارائه می‌کنند. اگر چه، برخی از تحقیقات نشان دادند که اندازه‌ی مؤسسه‌ی حسابرسی وجود گزارش حسابرسی با کیفیت را تضمین نمی‌کند. (کراسول، ۱۱، فرانسیس ۱۲ و تیروول، ۱۳، ۱۹۹۵) اما، نتایج اغلب تحقیقات نشان می‌دهد که بازار، اندازه‌ی مؤسسه‌ی حسابرسی را به عنوان شاخص کیفیت حسابرسی مدنظر قرار می‌دهد. (تئو، ۱۴ و وانگ، ۱۵، ۱۹۹۳). باتوجه به شاخص اندازه مؤسسه حسابرسی فرضیه دوم به شرح زیر در نظر گرفته شد:

- شهرت اعضای هیئت مدیره شرکت موجب انتخاب حسابرسان با اندازه بزرگ می‌گردد.

حسابرس شامل اندازه مؤسسه حسابرسی، تخصص حسابرِس و رتبه مؤسسه حسابرسی شکل گرفته است.

اعتباربخشی و ارتقای قابلیت اعتماد و تأیید صورتهای مالی از جمله مفروضات بنیادی حسابرسی است. موضوع اعتباربخشی صورتهای مالی با تشکیل جامعه حسابداران رسمی و خصوصی‌سازی حرفه حسابرسی، اهمیت ویژه‌ای در نظام مالی کشور پیدا کرده است. شواهد گذشته نشان می‌دهند که با تشکیل جامعه حسابداران رسمی در کشور، رقابت در بازار حسابرسی رونق گرفته و به دنبال آن تقاضا برای انتخاب حسابرِس باکیفیت افزایش یافته است.

از سویی دیگر، با توجه به ماهیت و روابط اقتصادی در فضای کسب‌وکار کشور و با عنایت به این که تفکیکی میان مالکیت و مدیریت، آن هم به طور محتوایی در اکثر واحدهای تجاری تحت تملک دولت و نهادهای وابسته به آن وجود ندارد، به نظر می‌رسد حسابرسی و در نتیجه کیفیت اطلاعات صورتهای مالی تحت تأثیر نفوذ و قدرت سیاسی مدیران و سهامداران وابسته به کانون قدرت باشد (بنی‌مهد و همکاران، ۱۳۹۲).

۳-۱- کیفیت حسابرسی

یکی از متداول‌ترین تعریفها درباره کیفیت حسابرسی، تعریفی است که توسط دی‌آنجلو، ۱۹۸۱، ارائه شده است. او کیفیت حسابرسی را این‌گونه تعریف کرده است: «ارزیابی (استنباط) بازار» از احتمال این که حسابرِس، نخست موارد تحریفات با اهمیت در صورتهای مالی یا سیستم حسابداری صاحبکار را کشف کند و دیگر اینکه تحریف با اهمیت کشف شده را گزارش نماید. احتمال اینکه حسابرِس موارد تحریفات با اهمیت را کشف کند به شایستگی حسابرِس و احتمال اینکه حسابرِس موارد تحریفات با اهمیت کشف شده را گزارش کند، به استقلال حسابرِس بستگی دارد. در تعریفی دیگر از این مفهوم دی‌آنجلو کیفیت واقعی حسابرسی مبتنی بر برداشت استفاده‌کنندگان یا به اصطلاح استنباط بازار از کیفیت حسابرسی را عنوان می‌دارد. استفاده از این تعریف در بیان کیفیت واقعی حسابرسی با این فرض اساسی صورت می‌گیرد که برداشت از کیفیت حسابرسی، منعکس‌کننده کیفیت واقعی حسابرسی است. در این پژوهش، به منظور ارزیابی کیفیت حسابرسی از سه شاخص اندازه مؤسسه حسابرسی، تخصص حسابرِس در صنعت و رتبه مؤسسه حسابرسی، استفاده شده است.

۳-۴- رتبه مؤسسه حسابرسی

رتبه مؤسسات حسابرسی در ایران توسط جامعه حسابداران رسمی ایران اعطا می‌گردد. طبق اعلام جامعه حسابداران رسمی ایران، امتیازات کنترل کیفیت مؤسسات حسابرسی به چهار سطح الف، ب، ج و د طبقه‌بندی می‌شود. مؤسسات دارای سطح الف از لحاظ کیفیت حسابرسی نسبت به مؤسسات سطح د برتری دارند.

بر اساس شاخص رتبه مؤسسه حسابرسی فرضیه زیر به عنوان فرضیه سوم آزمون خواهد شد:

- شهرت اعضای هیئت‌مدیره شرکت موجب انتخاب حسابرسان با رتبه کیفیت بالا می‌گردد.

۴- روش‌شناسی پژوهش

از حیث هدف می‌توان پژوهش پیش رو را یک تحقیق کاربردی دانست. همچنین این پژوهش یک پژوهش توصیفی است. به واسطه آن که این تحقیق از داده‌های گذشته مربوط به صورتهای مالی و گزارشات حسابرس و بازرس استفاده می‌کند، و می‌توان آن را یک تحقیق پس رویدادی نیز دانست. جامعه آماری مورد استفاده شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده و قلمرو زمانی آن دوره ی پنج ساله ی ۱۳۹۴-۱۳۹۰ را در بر خواهد داشت. نمونه ی پژوهش شامل شرکت‌هایی است که تمامی معیارهای زیر داشته باشند:

- ۱) تا پایان اسفند ماه سال ۱۳۸۹ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشد و اطلاعات آن در طی پژوهش بطور کامل در دسترس باشد.
 - ۲) به منظور افزایش قابلیت مقایسه، پایان سال مالی شرکت منتهی به ۲۹ اسفند باشد.
 - ۳) اطلاعات قیمت سهام آن در دسترس بوده و دارای وقفه معاملاتی بیشتر از ۳ ماه نباشد، به عبارتی جزء شرکت‌های فعال در بورس باشد.
 - ۴) شامل شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بانکها، بیمه ها و سایر واسطه‌گری های مالی نباشند.
 - ۵) در طول دوره‌ی پژوهش، تاریخ انتهای سال مالی خود را تغییر نداده باشند.
- در مجموع ۱۲۱ شرکت مورد بررسی قرار گرفتند. داده‌های مربوط به صورتهای مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از لوحهای فشرده حاوی آرشیو تصویری صورتهای مالی این شرکتها در بورس اوراق بهادار تهران استخراج شده است.

۵- مدل پژوهش

از آنجا که متغیر وابسته در این پژوهش به صورت کیفی دو حالتی می باشد (همانگونه که در جدول ۱، خلاصه متغیرهای تحقیق نشان داده شده است) و متغیرهای مستقل کمیتی یا کیفیتی می‌باشند، لذا جهت بررسی ارتباط یا تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته می‌توان از رگرسیون لوجستیک چند متغیره استفاده کرد که بر اساس آن، معنادار بودن ضریب متغیرهای مستقل تعیین شده است. الگوی ساده رگرسیون لوجستیک چندمتغیره به شکل معادله زیر می‌باشد:

$$\ln \left[\frac{q_i}{1 - q_i} \right] = \beta_0 + \beta_1 X_{ij}$$

که در آن:

$\ln \left[\frac{q_i}{1 - q_i} \right]$: میزان درست نمایی الگو

β_0 : عرض از مبدأ الگو

β_1 : ضرایب متغیرهای مستقل X_{ij} و

X_{ij} : متغیرهای مستقل می‌باشند.

به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق از رگرسیون لوجستیک استفاده شده است. همچنین مدل طراحی شده برای آزمون فرضیه‌های پژوهش با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول ۱، به شرح زیر می‌باشد:

$$\Pr (AQ_{i,t} = 1 | X) = \beta_0 + \beta_1 PC_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 ROA_{i,t} + \beta_4 LEV_{i,t} + \beta_5 LOSS_{i,t} + \beta_6 INVREC_{i,t} + \beta_7 AGE_{i,t} + \beta_8 absDA_{i,t} + \beta_9 ISSUE_{i,t} + \beta_{10} BtM_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

۶- یافته های پژوهش

باتوجه به اطلاعات ارائه شده در جدول ۲ مرتبط با آمار توصیفی متغیرهای پژوهش، موارد زیر قابل ذکر است.

- اختلاف قابل توجه میان کمینه و بیشینه متغیرهای پژوهش به دلیل تفاوت در اندازه شرکت‌های نمونه بوده و امری اجتناب‌ناپذیر است.
- انحراف معیار بالا برای متغیر عمر شرکت (۱۲/۱۹۱)، بیانگر عدم یکنواختی در سالهای تأسیس شرکت‌های مورد مطالعه می‌باشد.
- اطلاعات مربوط به ستون میانگین حاکی از این است که شرکتها بیشتر به مؤسسات حسابرسی با رتبه الف (۰/۸۲۹) و متخصص در صنعت (۰/۵۷۱) و کمتر به اندازه مؤسسه حسابرسی (۰/۲۱۱) توجه داشته و این قبیل مؤسسات را انتخاب می‌نمایند. همچنین حسن شهرت اعضای هیئت‌مدیره بطور متوسط (۰/۴۱۴) می‌باشد که بیانگر توجه سهامداران در انتخاب اعضای هیئت‌مدیره با حسن شهرت می‌باشد.

جدول شماره ۱- خلاصه متغیرهای پژوهش

نام متغیر	نوع متغیر	علامت اختصاری	روش محاسبه	منبع استخراج
انتخاب حسابرسان باکیفیت	وابسته	AQi,t	<p>تخصیص حسابرس: با توجه به حجم کاری هر مؤسسه در صنعت خاص و در نمونه انتخابی محاسبه شده است. در صورتیکه حجم کار حسابرس بیشتر از میانگین نمونه صنعت باشد برابر ۱ و در غیر اینصورت صفر در نظر گرفته شده است.</p> <p>اندازه مؤسسه حسابرسی: با توجه به حجم کاری هر مؤسسه در نمونه آماري محاسبه شده است. در صورتیکه حجم کار حسابرس بیشتر از میانگین باشد برابر ۱ و در غیر اینصورت صفر در نظر گرفته شده است.</p> <p>رتبه مؤسسه حسابرسی: رتبه اعلام شده توسط جامعه حسابداران رسمی که بطور سالانه برای موسسات حسابرسی اعلام می شود. در صورتیکه مؤسسه رتبه الف و سازمان حسابرسی باشد برابر ۱ و در غیر اینصورت صفر در نظر گرفته شده است.</p>	گزارشهای حسابرسی، صورتهای مالی و درگاه اینترنتی جامعه حسابداران رسمی
شهرت اعضای هیئت مدیره	مستقل	PCi,t	در صورت وجود حسن شهرت هر یک از اعضای هیئت مدیره (شناخت سیاسی و اجتماعی، سوابق و مسئولیتهای گذشته و حال) مقدار آن یک و در غیر آن- صورت، برابر صفر خواهد بود.	شبکه های ارتباطی و اطلاع رسانی، اینترنت، آرشیوهای خبری و ..
اندازه	کنترلی	SIZEit	لگاریتم طبیعی کل داراییها	صورتهای مالی
بازده داراییها	کنترلی	ROAit	نسبت سودخالص به داراییها	صورتهای مالی
اهرم مالی	کنترلی	LEVit	نسبت بدهی های بلندمدت به داراییها	صورتهای مالی
زیان دهی	کنترلی	LOSSit	اگر شرکت زیان خالص داشته باشد، این متغیر برابر یک و در غیر این صورت، برابر صفر خواهد بود	صورتهای مالی
مجموع حسابهای دریافتنی و موجودی کالا	کنترلی	INVRECit	نسبت مجموع حسابهای دریافتنی و موجودی کالای به کل داراییها	صورتهای مالی
عمر شرکت	کنترلی	AGEit	مجموع سالهایی که از تأسیس شرکت گذشته است	صورتهای مالی
قدر مطلق اقلام تعهدی اختیاری	کنترلی	absDAit	با استفاده از مدل تعدیل شده جونز (۱۹۹۱)	صورتهای مالی
تامین مالی	کنترلی	ISSUEi,t	چنانچه شرکت اقدام به وام گیری و یا افزایش سرمایه نموده باشد برابر ۱ و در غیر اینصورت صفر در نظر گرفته شده است.	صورتهای مالی
فرصتهای رشد	کنترلی	BtMi,t	حاصل تقسیم درآمد فروش شرکت بر درآمد کل صنعت می باشد.	صورتهای مالی

جدول شماره ۲- آمار توصیفی

متغیرهای پژوهش	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه	انحراف معیار
اندازه شرکت	۱۳/۹۰۹	۱۳/۷۵۳	۱۹/۱۰۶	۱۰/۱۶۶	۱/۴۸۸
بازده دارایی‌ها	۰/۱۰۳	۰/۰۸۶	۰/۶۳۱	-۰/۴۵	۰/۱۲۸
اهرم مالی	۰/۰۹۷	۰/۰۴۷	۰/۷۸۲	۰/۰۰۰۲	۰/۱۲
زیان‌دهی	۰/۱۰۷	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۳۰۹
مجموع حسابهای دریافتنی و موجودی کالا	۰/۴۵۶	۰/۴۵۴	۰/۸۶۸	۰/۰۰۰۲	۰/۱۹۸
عمر شرکت	۳۶/۸۰۹	۳۹/۰۰۰	۶۳/۰۰۰	۱۳/۰۰۰	۱۲/۱۹۱
اقدام تعهدی اختیاری	۰/۰۹۱	۰/۰۶۳	۰/۴۲	۰/۰۰۰۱	۰/۰۸۴
تأمین مالی	۰/۳۱۶	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۴۶۵
فرصتهای رشد	۰/۶۲	۰/۴۸۶	۳/۳۵۱	۰/۰۲۶	۰/۴۹۸
تخصیص حسابرس در صنعت	۰/۵۷۱	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۴۹۵
اندازه مؤسسه حسابرسی	۰/۲۱۱	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۴۰۹
رتبه مؤسسه حسابرسی	۰/۸۲۹	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۳۷۶
شهرت اعضای هیئت‌مدیره	۰/۴۱۴	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۴۹۳

شرکت و فرصتهای رشد دارای ارتباطی مستقیم و معنادار با متغیر وابسته هستند.

۲-۶- آزمون فرضیه دوم

با توجه به نتایج جدول ۳، به منظور آزمون فرضیه دوم، از آنجا که آماره Z متغیر حسن شهرت مدیریت بزرگتر از ۱/۹۶۵+ بوده و سطح معناداری آن کمتر از ۰/۰۵ است، ارتباطی مستقیم و معنادار بین حسن شهرت مدیریت و اندازه مؤسسه حسابرسی برقرار است. به این ترتیب فرضیه دوم پژوهش مبنی بر این که "شهرت اعضای هیئت‌مدیره شرکت موجب انتخاب حسابرسان با اندازه بزرگ می‌گردد"، تأیید می‌شود.

از میان متغیرهای کنترلی، اندازه شرکت، بازده داراییها، زیان‌دهی، مجموع حسابهای دریافتنی و موجودی کالا و عمر شرکت دارای ارتباطی مستقیم و معنادار با متغیر وابسته هستند.

۳-۶- آزمون فرضیه سوم

به منظور تحلیل فرضیه سوم، با توجه به نتایج جدول ۳، از آنجا که آماره Z متغیر حسن شهرت مدیریت بزرگتر از ۱/۹۶۵+ بوده و سطح معناداری آن کمتر از ۰/۰۵ است، ارتباطی مستقیم و معنادار بین حسن شهرت مدیریت و رتبه کیفیت مؤسسه حسابرسی برقرار است. به این ترتیب فرضیه سوم پژوهش مبنی بر اینکه "شهرت اعضای هیئت‌مدیره

پیش از به‌کارگیری مدل برآوردی برای انجام آزمون فرضیه‌ها، با توجه به اطلاعات جدول ۳، اعتبار مدل ارائه شده با استفاده از سطح معناداری آماره LR، مقدار آماره LR و ضریب تعیین مک‌فادن، به شرح زیر بررسی شده است:

کمتر بودن سطح معناداری آماره LR از ۰/۰۵ در هر سه فرضیه نشان از معتبر بودن مدل دارد. مقدار آماره LR در فرضیات یک تا سه به ترتیب برابر با ۸۸/۵۶۵، ۶۱/۷۰۱ و ۶۳/۸۸۵ می‌باشد که این اعداد بیانگر قدرت بالای مدل ارائه شده است. در فرضیه اول تا سوم ضریب تعیین مک‌فادن به ترتیب ۰/۵۱، ۰/۴ و ۰/۵۶۷ است، اعداد نشان می‌دهند در فرضیه اول ۵۱ درصد در فرضیه دوم ۴۰ درصد و در فرضیه سوم ۵۶ درصد از تغییرات متغیر وابسته قابل توضیح توسط متغیرهای مستقل و کنترلی است.

۱-۶- آزمون فرضیه اول

با توجه به نتایج جدول ۳، از آنجا که آماره Z متغیر حسن شهرت مدیریت بزرگتر از ۱/۹۶۵+ بوده و سطح معناداری آن کمتر از ۰/۰۵ است، ارتباطی مستقیم و معنادار بین حسن شهرت مدیریت و تخصیص حسابرس در صنعت برقرار است. به این ترتیب فرضیه اول پژوهش مبنی بر اینکه "شهرت اعضای هیئت‌مدیره شرکت موجب انتخاب حسابرسان متخصص در صنعت می‌گردد"، تأیید می‌شود.

گفتنی است از میان متغیرهای کنترلی، اندازه شرکت، بازده داراییها، مجموع حسابهای دریافتنی و موجودی کالا، عمر

شرکت موجب انتخاب حسابرسان با رتبه کیفیت بالا می‌گردد"، تأیید می‌شود. گفتنی است از میان متغیرهای کنترلی، اندازه شرکت، بازده داراییها، مجموع حسابهای دریافتی و موجودی کالا، عمر شرکت و اقلام تعهدی اختیاری دارای ارتباطی مستقیم و معنادار با متغیر وابسته هستند.

جدول شماره ۳- نتایج آزمون فرضیه های تحقیق

$\Pr(AQ_{i,t} = 1 x) = \beta_0 + \beta_1 PC_{i,t} + \beta_2 SIZE_{i,t} + \beta_3 ROA_{i,t} + \beta_4 LEV_{i,t} + \beta_5 LOSS_{i,t} + \beta_6 INVREC_{i,t} + \beta_7 AGE_{i,t} + \beta_8 absDA_{i,t} + \beta_9 ISSUE_{i,t} + \beta_{10} BTM_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$						
فرضیه سوم		فرضیه دوم		فرضیه اول		متغیر
ضرایب	آماره Z	ضرایب	آماره Z	ضرایب	آماره Z	
خطای استاندارد	سطح معناداری	خطای استاندارد	سطح معناداری	خطای استاندارد	سطح معناداری	
-۰/۷۰۶	-۱۶/۷۷۳	-۰/۲۴۷	-۶/۶۵۶	-۰/۴۲۱	-۱۳/۷۵۵	عرض از مبدأ
۰/۰۴۲	۰/۰۰۰	۰/۰۳۷	۰/۰۰۰	۰/۰۷۶	۰/۰۰۰	
۵/۳۴۴	۳/۷۸۵	۰/۰۱۸	۳/۲۰۳	۱/۹۷۳	۲/۱	شهرت هیئت‌مدیره
۱/۴۱۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۵	۰/۰۰۱	۰/۹۳۹	۰/۰۳۵	
۰/۰۱۴	۶/۸۹۷	۰/۰۱۳	۶/۱۹۱	۰/۱۱۹	۲۱/۶۸۲	اندازه شرکت
۰/۰۰۲	۰/۰۰۰	۰/۰۰۲	۰/۰۰۰	۰/۰۰۵	۰/۰۰۰	
۰/۰۶۳	۳/۵۲۱	۰/۰۴	۳/۰۴۵	۰/۵۸۹	۶/۰۵۴	بازده دارایی‌ها
۰/۰۱۸	۰/۰۰۰	۰/۰۱۳	۰/۰۰۲	۰/۱۰۳	۰/۰۰۰	
۰/۰۱۳	۱/۲۰۶	۰/۰۱۹	۰/۹۲۴	۰/۱۰۹	۱/۴۵۵	اهرم مالی
۰/۰۱	۰/۲۲۸	۰/۰۲	۰/۳۵۵	۰/۰۷۵	۰/۱۴۶	
۰/۰۰۵	۰/۶۸۷	۰/۰۲۸	۳/۵۴	۰/۰۲۲	۰/۶۵۶	زیان‌دهی
۰/۰۰۸	۰/۴۹۲	۰/۰۰۸	۰/۰۰۰	۰/۰۳۴	۰/۵۱۲	
۰/۰۴۲	۴/۰۷۶	۰/۰۳۳	۳/۵۷۱	۰/۲۳۵	۴/۸۴	مجموع حسابهای دریافتی و موجودی کالا
۰/۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۹	۰/۰۰۰	۰/۰۴۸	۰/۰۰۰	
۰/۰۰۰۴	۳/۱۴۶	۰/۰۰۱	۷/۴۶۱	۰/۰۰۴	۶/۱۴۷	عمر شرکت
۰/۰۰۰۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰۲	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰۷	۰/۰۰۰	
۰/۰۵۳	۲/۳۰۹	۰/۰۱۲	-۰/۷۸۱	۰/۰۰۹	۰/۰۸	اقلام تعهدی اختیاری
۰/۰۲۳	۰/۰۲۱	۰/۰۱۵	۰/۴۳۴	۰/۱۱۳	۰/۹۳۴	
-۰/۰۰۲	-۰/۶۸۹	۰/۰۰۴	۱/۹۲۵	-۰/۰۱۷	-۱/۰۳۳	تأمین مالی
۰/۰۰۳	۰/۴۹	۰/۰۰۲	۰/۰۵۴	۰/۰۱۷	۰/۳۰۲	
۰/۰۱۱	۲/۶۲۶	-۰/۰۰۱	-۰/۶۰۸	۰/۰۷۶	۳/۶۲۵	فرصت‌های رشد
۰/۰۰۴	۰/۰۰۸	۰/۰۰۲	۰/۵۴۲	۰/۰۲۱	۰/۰۰۰	
۰/۴۰۴	۰/۵۶۷	۰/۵۱۴				ضریب تعیین مک‌فادن
۶۱/۷۰۱	۶۳/۸۸۵	۸۸/۵۶۵				آماره LR
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰				سطح معناداری آماره LR

۷- نتیجه‌گیری و بحث

اقتصادی متعددی بهره‌مند می‌شوند. علیرغم مزایای متعددی که برای شرکت وجود دارد ممکن است که مسائل نمایندگی و راهبردی در شرکت‌های با مدیریت شناخته شده و دارای حسن شهرت نیز بوجود آید. و نتیجتاً در برخی موارد منجر به فعالیت‌های مخرب ارزش شوند.

نتایج بررسی‌ها نشان داد که شهرت اعضای هیئت مدیره شرکت موجب انتخاب حسابرسان باکیفیت می‌گردد. در رابطه با نتایج به دست آمده لازم به توضیح است که مطالعات اخیر نشان داده‌اند شرکت‌های دارای حسن شهرت مدیریت، از مزایای

مشابه، میتوان اذعان داشت نتیجه آزمون فرضیه‌های پژوهش حاضر مبنی بر اینکه شهرت اعضای هیئت‌مدیره شرکت موجب انتخاب حسابرسان باکیفیت می‌گردد، منطبق با نتایج گودهامی و همکاران (۲۰۱۴)، بروکس (۲۰۱۶) و رحمانی (۱۳۹۵) است. همچنین براساس نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر و باتوجه به ارتباط مستقیم بین حسن شهرت مدیریتی و انتخاب حسابرسان با کیفیت متخصص در صنعت، رتبه الف و با اندازه بزرگ در سطح شرکتهای بورس اوراق بهادار خطاب به سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه می‌توان بیان داشت، وجود اعضای هیئت‌مدیره وابسته به دولت، نهادهای سیاسی و اجتماعی و دارای حسن شهرت می‌تواند نشانی از بکارگیری حسابرسان با کیفیت در شرکت باشد که این امر، عواقب و آثار مشخص خاص خود را دارا بوده و بر تصمیمات سرمایه‌گذاری مؤثر است. علاوه بر این، باتوجه به نتایج مطالعه حاضر، سرمایه‌گذاران می‌توانند استنباط نمایند که شرکتهای دارای حسن شهرت در تلاش‌اند که هزینه‌های نمایندگی خود را کاهش داده و به حداکثر بازدهی دست یابند و لذا سرمایه‌گذاری در این قبیل شرکتهای می‌تواند مفید باشد. البته در نظر گرفتن سایر عوامل خرد و کلان نیز برای اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری هرچند بهینه‌تر، بسیار ارزشمند خواهد بود.

با توجه به نتایج بدست آمده از پژوهش حاضر، موضوعات زیر جهت انجام پژوهشهای جدید به محققان پیشنهاد می‌شود:

- در این مطالعه، به بررسی ارتباط خطی حسن شهرت اعضای هیئت‌مدیره و انتخاب حسابرسان باکیفیت پرداخته شد که می‌توان در مطالعات آتی، با کنکاش ادبیات نوین و همچنین رویکردهای جدید اقتصادسنجی، روابط غیرخطی درجه دوم و سوم آنان را نیز مورد بررسی قرار داد.
- در این پژوهش، شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بررسی شده‌اند. بنابراین، پیشنهاد می‌شود تا در پژوهشهای آتی، این موضوع در شرکتهای فرابورس و خارج از بورس نیز بررسی گردد.
- رابطه رگرسیونی این پژوهش برای تمام صنایع عضو نمونه آماری به صورت یک‌جا برآورد شده است. از این رو، پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی، این رابطه، برای صنایع گوناگون به تفکیک برآورد شود.

مطالعات انجام شده‌ای که نقش مدیریت در سازماندهی را مورد توجه قرار داده‌اند، دامنه گسترده‌ای داشته و ارتباط بین روابط مدیران را با نتایج گوناگون مالی مورد توجه قرار داده‌اند. این مطالعات به بررسی بین حاکمیت شرکتی، ساختار مالکیت، عملکرد مالی، کیفیت حسابرسی، کنترل‌های داخلی و سایر موارد مشابه پرداخته‌اند. به هر حال موضوعی که تاکنون مورد مطالعه قرار نگرفته، رفتار شرکتهای با حسن شهرت مدیریت در مبحث انتخاب حسابرس با کیفیت می‌باشد. مطالعات اخیر نشان داده است که شرکتهای با مدیران توانمند و شناخته شده می‌توانند از مزایای اقتصادی متعددی بهره‌مند شوند برای نمونه این قبیل شرکتهای می‌توانند دسترسی آسانتری به قانون‌گذاران داشته باشند و متعاقباً ظرفیت مناسبتری برای شرکت فراهم سازند، همینطور در چنین شرایطی می‌توانند طی رخدادهای بحرانی مالی همانند یک ساختار بیمه‌ای عمل کنند. در همین راستا، گودهامی و همکاران (۲۰۱۴) در مطالعه‌ای بین‌المللی گزارش نمودند که شرکتهای دارای شهرت سیاسی اعضای هیئت‌مدیره، به‌منظور پرهیز از هزینه‌های نمایندگی مرتبط با روابط موجود، اکثراً از چهار مؤسسه حسابرسی بزرگ استفاده می‌کنند، چرا که این چهار مؤسسه، دارای شهرت بین‌المللی در ارائه حسابرسی باکیفیت بوده و باتوجه به بازار بین‌المللی که در اختیار دارند، ارزش بیمه‌گیری (اعتماد بخشی) بالایی دارند. طبق یافته‌های گودهامی و همکاران شرایط مشابهی برای مؤسسات حسابرسی متخصص صنعت، بزرگ و رتبه الف در ایران نیز برقرار است.

از طرفی در سالهای اخیر همراه با گسترش مؤسسات حسابرسی خصوصی، رقابت میان مؤسسات بزرگ حسابرسی گسترش یافت به نحوی که مؤسسات حسابرسی کوچک و متوسط با یکدیگر ادغام شده و مؤسسات بزرگ حسابرسی را تشکیل دادند. در این میان کیفیت بعنوان اولویت اصلی این مؤسسات مطرح گردید. از این رو می‌توان چنین استدلال نمود مدیران همواره در جهت بهبود کیفیت افشای اطلاعات درصدد می‌باشند از تمامی امکانات موجود بهره‌مند گردند و نسبت به انتخاب مؤسسات حسابرسی بزرگ ترغیب می‌شوند، لذا بر اساس نتایج این پژوهش از آنجائیکه مدیران شناخته شده اصولاً اداره واحدهای اقتصادی بزرگ را در اختیار دارند و بر این اساس هرچقدر مدیران با حسن شهرت در چنین شرکتهایی حضور داشته باشند تمایل بیشتری به مؤسسات حسابرسی با کیفیت دارند و به منظور ایجاد شفاف سازی در گزارشات مالی خود چنین موسساتی را انتخاب خواهند نمود و بدینوسیله وظیفه مسئولیت پاسخگویی خود را به نحو بهتری در برابر ذینفعان و بطور کلی جامعه ایفاء می‌نمایند. با توجه به شرایط

فهرست منابع

- * Brooks, L. (2016). Political Connection and the Demand for Industry Specialist Auditors. *Accounting and Finance Research*, 5 :1, pp 210-231.
- * Chukwunedu, O and Ogochukwu O (2014). Board Effectiveness and Audit Quality in Nigeria: A Perspective Study, 2:9, pp.406-417.
- * DeAngelo, L. (1981). Auditor size and auditor quality, *Journal of Accounting, Journal of Accounting & Economic*, December, pp. 183-199.
- * Fooladi, M and Abdul Shukur Z. (2012). Board of Directors, Audit Quality and firm performance: Evidence from Malaysia. *National Research & Innovation Conference for Graduate Students in Social Sciences*. December 07-09, 2012.
- * Craswell, A. T, Francis, J. R. and Taylor, S. L (1995). Auditor brand name reputations and industry specializations. *Journal of Accounting and Economics*, 20, pp 297-322.
- * Guedhami, O, Pittman, J.A. and Saffa, W. (2014). Auditor choice in politically connected firms. *Journal of Accounting Research*, 52 :1, pp 107-162.
- * Hanoku bathula.(2008) Board characteristics and firm performance: Evidence from new Zealand: *Journal of management* pp 172-186.
- * Huanmin, Y., Shengwen, X.(2016). How does auditors' work stress affect audit quality? Empirical evidence from the Chinese stock market. *China Journal of Accounting Research*, 9:4, December 2016, pp 305-319
- * Kim, Y. and Park, M. S. (2014). Real activities manipulation and auditors' client retention decision. *The Accounting Review*, 89 :1, pp 367-401.
- * Kend M.(2008). Client industry audit expertise: towards a better understanding, *Pacific Accounting Review*, 20, pp.49-62.
- * Nurul Houqe, Muhammad, Reza M, Monem and Tony van Zijl, (2012), Government quality, auditor choice and adoption of IFRS: A cross country analysis, *Advances in International Accounting*, 28:2., pp 307-316.
- * Wang, B. and Xin, Q (2011). Auditor choice and accruals patterns of cross listed firms. *China Journal of Accounting Research*, 4 :4, pp 233-251. Teoh, S. and Wong T. (1993). Perceived auditor quality and the earnings response coefficient. *The Accounting Review*, 68:2, pp 346-366.
- * Velnampy, T, Sivathaasan N, Tharanika R and Sinthuja M. (2014). Board Leadership Structure, Audit Committee and Audit Quality: Evidence from Manufacturing Companies in Sri Lanka. *International Journal of Business and Management*; 9: 4. pp.76-85.
- * آقایی، محمدعلی و ناظمی اردکانی، مهدی (۱۳۹۱) تخصص حسابرس در صنعت و مدیریت اقلام تعهدی اختیاری. فصلنامه دانش حسابرسی، شماره ۴۶، صص ۴-۱۷.
- * باغبانی، مهدی؛ بحرینی، وحید و سلیمانی، مجتبی، (۱۳۹۲) تأثیر حاکمیت شرکتی بر انتخاب حسابرس در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. دومین همایش ملی بررسی راهکارهای ارتقاء مباحث مدیریت، حسابداری و مهندسی صنایع در سازمانها، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گچساران.
- * بنی مهد، بهمن و جعفری معافی، رضا (۱۳۹۲) کیفیت اقلام تعهدی و انتخاب حسابرس. فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۳۷، صص ۸۱-۹۸.
- * بنی مهد، بهمن (۱۳۹۰) بررسی عوامل تأثیرگذار بر اظهارنظر مقبول حسابرس. فصلنامه بورس اوراق بهادار، شماره ۴ (۱۳)، صص ۵۹-۸۳.
- * خواجوی، شکراله و غلامحسن، زارع (۱۳۹۱) بررسی رابطه بین سازوکارهای راهبری شرکتی و انتخاب حسابرس در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *پرتال جامع علوم انسانی*.
<http://www.ensani.ir/fa/content/default.aspx?cid=35037&http://www.ensani.ir/fa/content/>
- * عزیزپور شیرسوار، محسن (۱۳۹۵) ارتباط بین کیفیت حسابرسی و کیفیت گزارشگری مالی. ماهنامه پژوهشهای مدیریت و حسابداری، شماره ۲۵ صص ۸۸-۱۰۵.
- * نمازی، محمد و سعیدی، مجتبی (۱۳۹۳) رابطه میان ویژگیهای هیئت مدیره و انتخاب حسابرس. فصلنامه پژوهشهای حسابداری مالی و حسابرسی، شماره ۶ (۲۲)، صص ۱-۲۸.
- * نیکومرام، هاشم؛ بنی مهد، بهمن؛ رهنمای رودپشتی، فریدون و کیانی، علی (۱۳۹۲) دیدگاه اقتصاد سیاسی و مدیریت سود. فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، شماره ۱۸، صص ۳۱-۴۳.
- * وکیلی فرد، حمیدرضا؛ محمدی، سامان و کاظمی نوری، سیده (۱۳۹۳) کیفیت سود و انتخاب حسابرس (مورد مطالعه: شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران). فصلنامه حسابداری مالی، شماره ۴ (۲۲)، صص ۱۵۱-۱۶۸.
- * Banimahd, B. Vafaei, E. (2012). The effect of client size, audit report, state ownership, financial leverage and profitability on auditor selection; evidence from Iran, *African Journal of Business Management*. 6: 3, pp 4100-4105.

یادداشتها

1. International Auditing and Assurance Standards Board.
2. Brooks.
3. Velnampy et al.
4. Chukwunedu
5. Ogochukwu.
6. Fooladi.
7. Abdoul Shokor.
8. Nurul Houqe et al.

9. DeAngelo.
10. Kend.
11. Craswell.
12. Francis.
13. Taylor.
14. Teoh.
15. Wong.
16. Guedhami et al.
17. Benjamin et al